

VOORBLAD

Advies nota aan de Raad

<i>Registratienummer:</i>	056
<i>Datum:</i>	18 augustus 2009
<i>Soort Voorstel:</i>	Advies nota
<i>Onderwerp:</i>	Nota Erfgoed
<i>Portefeuillehouder:</i>	Wethouder W.H.B. van Dunné
<i>Programma:</i>	Ruimte en beheer Hoofddoel; Veilig stellen, behouden en ontwikkelen van het cultureel erfgoed.
<i>Begrotingswijziging:</i>	Ja
<i>Bijlagen:</i>	Ja
<i>Stukken ter inzage:</i>	Nee
<i>Beslispunten:</i>	1. In te stemmen met de Nota Erfgoed; 2. De benodigde structurele en incidentele middelen te bespreken als Nieuw Beleid bij de Begroting 2010-2013.

Advies nota aan de Raad

Inleiding

Sinds de wijziging van de Monumentenwet 1988 per 1 januari 2009 is de gemeente in een aantal gevallen bevoegd als vergunningverlenende instantie voor rijksmonumenten. Een visie over de toegenomen gemeentelijke verantwoordelijkheid is daarom noodzakelijk. Daarnaast is op rijksniveau gewerkt aan de modernisering van het monumentenbeleid. De nieuwe rijksvisie is vastgelegd in het document 'Een last, geen lust'. In de rijksvisie staat het gebied centraal in plaats van het object en wordt sterker ingezet op ontwikkeling in plaats van behoud.

In deze Nota geeft de gemeente aan wat haar ambities zijn om het aanwezige culturele erfgoed veilig te stellen, in stand te houden en te ontwikkelen. Samen met de Erfgoedverordening 2008 en de archeologienota 'het Bodemarchief ontrafeld' vormt de Nota Erfgoed het sluitstuk van een intensief traject om de ambities van de gemeente op het gebied van erfgoed te vertalen in beleid en regelgeving.

De Nota Erfgoed is een breed gedragen stuk geworden waar diverse partijen aan hebben meegewerkt. Er is een groot aantal interviews gehouden met onder meer de Vereniging tot behoud van Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, lokale historici, medewerkers van de gemeente Wassenaar en de adviescommissie voor Welstand en Cultureel Erfgoed.

Beoogd effect

Doel van de Nota Erfgoed is een beleidskader waarmee de omgang met cultureel erfgoed vorm kan worden gegeven. Met de nota wordt gestreefd naar een mix van instandhouding, beheer en ontwikkeling van cultureel erfgoed. Uitgangspunten in de omgang met cultureel erfgoed zijn gebiedsgerichte en integraal werken in overleg met de betrokken partijen.

Argumenten

1.1 *Er is behoefte aan een beleidsvisie over de omgang met cultureel erfgoed.*

Er is op dit moment nog geen gemeentelijke visie op de omgang met het aanwezige cultureel erfgoed. Voor het Pactgebied is al wel een visie ontwikkeld en ook op het gebied van archeologie is er een gemeentelijke visie vastgesteld (archeologienota 'Het Bodemarchief Ontrafeld'). De hier voorgestelde nota verhoudt zich tot de bestaande nota's als een overkoepelende nota, met een gezamenlijke visie op erfgoed.

1.2 *De voorgestelde maatregelen zijn concrete actiepunten, waarmee de visie in de nota kan worden gerealiseerd.*

De visie van de Nota Erfgoed bestaat uit drie accenten.

Het eerste accent is het stimuleren van eigenaren om hun erfgoed veilig te stellen. Voorlichting, informeren en slimme subsidies zijn voor dit accent de belangrijkste kernwoorden.

Het tweede accent wat in de Nota Erfgoed wordt gelegd is het ontwikkelen van en nieuwe betekenis geven aan het erfgoed. Dit accent is geformuleerd op basis van de visie van de minister dat cultuurhistorie een kans is om de ruimtelijke kwaliteit van een gebied te vergroten door erin te investeren.

Het derde en laatste accent is het openstellen, profileren en uitdragen van het aanwezige erfgoed. Promotie en communicatie zijn hier de sleutelwoorden. Het Weekend van Voorschoten, de Open

Advies nota aan de Raad

Monumentendag, maar ook de gemeentelijke website zijn hiertoe geschikte instrumenten die veel meer kunnen worden benut.

Hieronder hangen een tiental maatregelen om deze accenten concreet vorm te geven.

- Actualiseren gemeentelijke monumentenlijst
- Opstellen waardenkaart
- Werken met sturingscriteria
- Cultuurhistorische waarden opnemen in structuurvisies en bestemmingsplannen
- Samenwerking lokaal en regionaal via Lokaal Erfgoed Platform en Pact Erfgoed Platform
- Strategie voor de omgang met eigenaren van beschermd erfgoed
- Strategie voor de omgang met eigenaren van onbeschermd erfgoed
- Quick scan slimme financieringsconstructies
- Uitdragen van erfgoed (communicatie en promotie)
- Naleven van de huisregels Erfgoed Voorschoten

1.3 De actualisatie van de gemeentelijke monumentenlijst vraagt om een beleidskader

De huidige monumentenlijst en met name de redegende omschrijvingen per monument dienen te worden geactualiseerd. Het ontbreken van een accurate lijst met een heldere omschrijving per monument beperkt het efficiënt kunnen werken van de medewerkers van de gemeente. Ook zijn er een aantal objecten in de gemeente die nu niet juridisch beschermd zijn, maar wellicht wel op de lijst geplaatst zouden kunnen worden. Voor de actualisatie moet een apart traject worden doorlopen.

1.4 Inzetten op vooroverleg en communicatie als middel om gestructureerd om te gaan met eigenaren van beschermd en onbeschermd erfgoed.

In de nota wordt de ambitie uitgesproken om meer in contact te treden met eigenaren. Bijvoorbeeld door meer te werken met informeel vooroverleg of een locatiebezoek. Wanneer de eigenaar samen met de gemeente tot een goed plan voor ontwikkeling kan komen, zal er beter en sneller kunnen worden samengewerkt. Er wordt geadviseerd om de adviescommissie Welstand en Cultureel Erfgoed meer in te zetten voordat een vergunning wordt aangevraagd. Ook wordt voorgesteld om betrokken partijen binnen en buiten de gemeente te verenigen in een Lokaal Erfgoed Platform (LEP) en een Pact Erfgoed Platform (PEP). Op die manier krijgt de ambitie om te investeren in vooroverleg concreet vorm.

1.5 Er is behoefte aan een vaste beleidsmedewerker cultureel erfgoed

Momenteel is er voor de hele gemeente Voorschoten 0,4 fte beschikbaar. Deze is nodig voor de vergunningverlening en handhaving. Ten behoeve van vooroverleg met eigenaren is zeer beperkt capaciteit beschikbaar. Bovendien hebben eigenaren van erfgoed te maken met verschillende medewerkers van de gemeente. Geadviseerd wordt om een beleidsmedewerker de functie van spin-in-het-web te laten vervullen, die de ruimte heeft om eigenaren, diverse overheidsinstanties maar ook externe partijen zoals de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed met elkaar te verbinden. Ook draagt deze medewerker zorg voor een integrale gebiedsgerichte benadering van het behoud en de ontwikkeling van erfgoed. Zie ook de tweede Kanttekening hierna.

1.6. Stimulerings- en communicatiemaatregelen zijn relatief kleine maatregelen die een groot effect teweeg kunnen brengen;

Het aanwezige culturele erfgoed in de gemeente Voorschoten is voor een belangrijk deel juridisch

Advies nota aan de Raad

beschermd door middel van een monumentale status. De eigenaren van dit beschermd erfgoed kunnen bij de gemeente steeds beter geholpen worden in hun behoefte aan informatie of voorlichting. Eigenaren van onbeschermd erfgoed vinden de weg naar de gemeente iets minder snel. In de Nota Erfgoed wordt voorgesteld om de eigenaren van zowel beschermd als onbeschermd erfgoed te stimuleren om te blijven investeren in monumenten. Uit diverse publicaties blijkt dat investeren loont. Een voorbeeld van een stimuleringsmaatregel is het voortzetten van de behandeling van een monumentenvergunning zonder leges te heffen. Een ander voorbeeld is het betalen of subsidiëren van een abonnement op de Monumentenwacht.

Er worden steeds meer activiteiten georganiseerd om de aanwezigheid van erfgoed op een prettige, ontspannen manier uit te dragen onder de inwoners en in de regio. Voorbeelden zijn de organisatie van de jaarlijkse Open Monumentendag in september en de educatieve activiteiten van Leefbaar Voorschoten. Ook de muzikale uitvoeringen in Kasteel Duivenvoorde zijn een aansprekend voorbeeld. In de nota wordt gepleit voor het voortzetten en verbreden van dergelijke activiteiten.

2.1 Een duurzame financiële oplossing kan op termijn geld opleveren en kosten besparen.

Op dit moment geldt een vrijwel ongebruikte subsidieregeling voor eigenaren van gemeentelijke monumenten. Het beschikbare bedrag is dermate laag, dat eigenaren geen profijt hebben van het aanvragen van een subsidie om kosten te dekken voor instandhouding of herstel van een monument. Het is daarom de vraag of en hoe de gemeente deze regeling moet voortzetten, of dat er andere financieringsmethoden zijn om eigenaren te ondersteunen in het investeren in hun eigendom. Een mogelijkheid is het oprichten van een revolverend fonds, waaruit laagrentende leningen worden versterkt. De vraag is hoe groot een dergelijk fonds zou moeten zijn, en wie er gebruik van zouden kunnen maken. Deze vragen zouden met het onderzoek beantwoord kunnen worden. Bovendien levert een revolverend fonds geld op, in plaats van dat het geld kost.

2.2 Nu investeren in een betere bedrijfsvoering om op termijn kosten te kunnen reduceren

De extra formatie en de voorgestelde maatregelen vragen om een structurele onttrekking uit de concernreserve. Dit kan worden gezien als een investering die zich op termijn gaat terugbetalen.

Kanttekeningen

1. De Nota Erfgoed zal burgers en bestuur samenbrengen in het werken aan Erfgoed

Sinds de gewijzigde Monumentenwet 1988 heeft de gemeente ook de verantwoordelijkheid voor de omgang met rijksmonumenten. Deze verbrede verantwoordelijkheid en het formuleren van gemeentelijk Erfgoedbeleid bieden kansen voor de gemeente om op een eigen, unieke manier met de waardevolle panden en gebieden in de gemeente aan de slag te gaan. Uit de vele interviews blijkt dat Voorschotenaren erg gehecht zijn aan hun omgeving. Zij voelen zich verantwoordelijk voor hun omgeving en zijn er erg begaan mee. Zij zullen hun betrokkenheid en kennis in twee op te richten platforms kunnen inbrengen. De rijkdom aan erfgoed en de kans om een eigen visie op cultureel erfgoed te bepalen zijn doorslaggevende redenen om de Nota Erfgoed aan de raad ter vaststelling aan te bieden.

Advies nota aan de Raad

2. Personele inzet veranderen voorkomt uitbreiden van formatie

Naast de bestaande 0,4 fte voor vergunningverlening en handhaving is een hele formatieplaats nodig om het nieuwe beleid vorm te geven en uit te voeren. Het werk is vooral verbindend en netwerkend van karakter. De voorgestelde platforms moeten gecoördineerd worden, de toeristische waarde van het erfgoed moet beter tot zijn recht komen, de stedenbouwkundige plannen moeten rekening houden met erfgoed in brede zin en uiteraard zal ook het archeologische werk onder het erfgoedplan vallen. Hiermee zijn drie bestaande functies bij de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling genoemd (economie, stedenbouwkunde en archeologie) waar de nieuwe werkwijze zodanig in ondergebracht kan worden dat formeel de formatiebehoefte is benoemd. Het spreekt vanzelf dat deze drie personen elkaar naadloos moeten kunnen vinden om de bedoelde impuls aan het werken met erfgoed voor Voorschoten te realiseren en de benodigde spin-in-het-web functie te kunnen vervullen.

Communicatie

Het besluit van de raad zal worden gepubliceerd in de krant 'Groot Voorschoten'. Indien de raad de Nota vaststelt zal het document conform de regels van de gemeente voor een periode van zes weken ter inzage worden gelegd.

Vervolgens zal spoedig worden begonnen met het instellen van het LEP en het PEP, overlegorganen waarbij de inwoner van Voorschoten sterk bij betrokken zal worden. Nu al wordt er hard aan de communicatiestrategie gewerkt, door bijvoorbeeld de gemeentelijke website te vullen met actuele informatie. Deze communicatieslag moet in de komende maanden verder worden vormgegeven.

Financiën

Wat is er nodig?

- Een structureel budget van € 25.000,- voor de uitvoering van de voorgestelde maatregelen in de Nota Erfgoed.
- Een incidenteel budget voor de uitvoering van een quick scan slimme financieringsconstructies ter grootte van € 20.000,- in 2010.

Wat is er beschikbaar?

Er is incidenteel € 100.000,- beschikbaar voor de actualisering van de gemeentelijke monumentenlijst. Dit bedrag is opgevoerd in de exploitatie van 2010 en zal deels gereserveerd worden in de 2^e Burap 2009.

Daarnaast is er structureel € 5.560,- beschikbaar voor subsidies aan eigenaren van gemeentelijke monumenten conform de gemeentelijke subsidieverordening 1994.

Wat wordt er gevraagd?

Voorgesteld wordt om structureel € 25.000,- in de begroting op te nemen ten behoeve van het stimuleren van eigenaren van beschermd en onbeschermd erfgoed, evenals communicatie- en promotieactiviteiten. Waarschijnlijk zal vanuit het rijk een bijdrage worden geleverd voor de uitvoering van de rijksvisie 'Modernisering Monumentenbeleid'. Hoe groot deze bijdrage zal zijn is nog niet zeker. De middelen worden beschikbaar gesteld via het gemeentefonds en zullen tijdig moeten worden geclaimd.

Advies nota aan de Raad

De actualisatie van de gemeentelijke monumentenlijst (€ 70.000,-) en de waardenkaart (€ 25.000,-) kunnen worden gefinancierd uit de nog beschikbare middelen voor de actualisatie uit 2009.

Tot slot dient er voor het onderzoek naar slimme financieringsconstructies eenmalig € 20.000,- in 2010 beschikbaar gesteld te worden.

Burgemeester en Wethouders van Voorschoten

de secretaris.

de burgemeester.

Besluit

Registratienummer: 056

De raad der gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 18 augustus 2009,

besluit:

1. In te stemmen met de visie en de maatregelen van de Nota Erfgoed;
2. De benodigde structurele en incidentele middelen te bespreken als Nieuw Beleid bij de Begroting 2010-2013.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op 24 september 2009.

de griffier,

de voorzitter,